

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Πάτρα 27 Φεβρουαρίου 2013

Αριθ.Πρωτ.: 44485/212

Ταχ.Δ/ση: ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
& Αμερικής - 264 41 ΠΑΤΡΑ
Τηλέφωνο :2613-613536
Πληροφορίες: Β.Μολφέση
FAX : 2613-613538
e-mail: grammateia.ps.pde@pde.gov.gr

ΠΡΟΣ : Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη
Περιβάλλοντος & Υποδομών
κ. Νικολάου Υφαντή

ΚΟΙΝ: 1. Γραφείο Περιφερειάρχη
2. Εκτελεστική Γραμματέα
Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΘΕΜΑ : Διαβίβαση της αριθμ. **17/25-02-2013** απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου

ΣΧΕΤ: Η αρ.πρωτ. 303812/2703/18-2-2013 εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος & Υποδομών κ. Νικολάου Υφαντή

Σας διαβιβάζουμε την υπ. αριθμ. **17/25-02-2013** απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας με θέμα «Γνωμοδότηση επί των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των σχεδίων: α) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Θεσσαλίας» β) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Δυτικής Στερεάς Ελλάδας» και παρακαλούμε για τις περαιτέρω δικές σας ενέργειες.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΙΠΕΤΑΣ

Ακολουθεί απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

**5^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 5^ο

Στην Πάτρα σήμερα στις 25-02-2013, ημέρα Δευτέρα και ώρα 16.00' στην αίθουσα του πρώην Εργοστασίου «Λαδόπουλος» (Ακτή Δυμαίων 50) προσήλθε σε Συνεδρίαση το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδας, ύστερα από την υπ' αριθ. υπ' αριθ. 46004/227/19-02-2013 γραπτή πρόσκληση του Προέδρου του η οποία εκδόθηκε νομότυπα και δόθηκε σε όλους τους κ.κ. Περιφερειακούς Συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010 (άρθρ.167 παρ. 2).

Στη Συνεδρίαση παρευρέθησαν επί του συνόλου πενήντα ένα (51) μελών, τα παρακάτω μέλη :

- 1) Καρπέτας Κωνσταντίνος-Πρόεδρος , 2) Σακελλαρόπουλος Παναγιώτης – Αντιπρόεδρος,
- 3) Παπακωνσταντίνου Κων/νος– Γραμματέας,
- 4)Αγγελόπουλος Γεώργιος , 5) Αθανασόπουλος Γεώργιος, 6) Αυγέρης Σάββας, 7)Αχιλλεόπουλος Πέτρος, 8)Βάλαρης Δημήτριος, 9)Γαρουφαλής Νικόλαος, 10)Γεωργιόπουλος Γεώργιος, 11)Δεσύλλας Δημήτριος, 12)Δουγένης Δημήτριος, 13)Ζαχαροπούλου-Στούμπου Αδαμαντία, 14)Καραθανασόπουλος Νικόλαος, 15) Καρανίκας Κωνσταντίνος, 16)Καραπάνος Γεώργιος, 17)Κάτρης Γεώργιος, 18) Κελεπούρης Ανδρέας, 19)Κοκκαλιάρη-Λάσκαρη Νικολέττα, 20)Κωνσταντοπούλου Αναστασία, 21)Λύχρος Ιωάννης, 22)Μαρίνος Ανδρέας, 23)Μαυρόγιαννης Διονύσιος,

24)Μητρόπουλος Ανδρέας, 25)Μιχαλόπουλος Νικόλαος , 26)Μπαλκάμος Ευγένιος, 27)Μπουγάς Κων/νος, 28)Μπουχάγιερ Αριστείδης, 29) Ντάτσικα Γεωργία, 30)Παπαναστασίου Γεώργιος, 31)Παππάς Γεώργιος, 32)Πετρόπουλος Αθανάσιος, 33)Πετρόπουλος Χρήστος, 34)Πλαστήρα-Σπανού Ειρήνη, 35) Πλατανιάς Παναγιώτης, 36)Πυλαρινός Νικόλαος, 37)Σκαρμούτσος Γεώργιος, 38)Σκαρτσιάρης Ανδρέας, 39)Σολτάτος Γεώργιος, 40) Σταρακά Χριστίνα, 41)Σταυρόπουλος Χρήστος, 42)Στούπας Παναγιώτης, 43)Τσάνης Νικόλαος, 44)Τσόγκας Γεώργιος, 45)Υφαντής Νικόλαος, 46)Φαρμάκης Νεκτάριος , 47) Φεσσιάν Γεράσιμος, 48)Φωτόπουλος Τρύφων, 49)Χριστογιάννης Γεώργιος, 50)Χριστοδουλόπουλος Χρήστος.

Στη συνεδρίαση δεν προσήλθε καίτοι προσκλήθηκε το μέλος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Σταθακόπουλος Ευστάθιος.

Στη συνεδρίαση παρευρέθησαν: Ο Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας κ. Απόστολος Κατσιφάρας ,οι κ.κ. Αντιπεριφερειάρχες Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλ/νίας κ. Αντωνόπουλος Βασίλειος, Αχαΐας κ. Γρηγόρης Αλεξόπουλος, και Ηλείας κ.Χαράλαμπος Καφύρας, ο κ.Ιερόθεος Ζαχαρίας Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδας, εκπρόσωποι αγροτικών συλλόγων της Π.Δ.Ε, υπηρεσιακοί παράγοντες, πολίτες και δημοσιογράφοι.

Χρέη γραμματέων άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Θεοδωροπούλου Δήμητρα και Μολφέση Βασιλική.

Αφού διαπιστώθηκε νόμιμη απαρτία, ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος εισάγει προς συζήτηση το 2^ο θέμα ημερήσιας διάταξης με τίτλο : «Γνωμοδότηση επί των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των σχεδίων: α) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Θεσσαλίας» β) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Δυτικής Στερεάς Ελλάδας»».

Το εν λόγω θέμα εισηγείται ο Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος & Υποδομών κ.Νικόλαος Υφαντής , που αναφέρεται στην αρ. πρωτ. 303812/2703/18-2-2013 γραπτή εισήγησή του, ως εξής:

«Η παρούσα εισήγηση αφορά τη γνωμοδότηση που καλείται να πάρει το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδας για τη

1. **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του «Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού του Υδατικού Διαμερίσματος ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ** σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007» (εφεξής αναφερόμενο ως Σχέδιο Διαχείρισης ΥΔ Θεσσαλίας) καθώς την αντίστοιχη
2. **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του «Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού του Υδατικού Διαμερίσματος ΔΥΤΙΚΗ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ** σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007» (εφεξής αναφερόμενο ως Σχέδιο Διαχείρισης ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας), η οποία περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην Οδηγία 2001/42/ΕΚ και στην Κ.Υ.Α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/28.8.2006 (ΦΕΚ 1225Β/5.9.2006) με στόχο την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τα προτεινόμενα Σχέδια.

Η κοινή αξιολόγηση και των δυο προαναφερόμενων ΣΜΠΕ κρίθηκε σκόπιμο να γίνει, γιατί στα κείμενα των κατατιθέμενων μελετών εξετάστηκαν οι δια-διαμερισματικές ρυθμίσεις μεταξύ των ΥΔ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς που σχετίζονται με το θέμα της μεταφοράς νερών του άνω ρου του ποταμού Αχελώου από το ΥΔ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας προς το ΥΔ της Θεσσαλίας. Η μεταφορά νερών του Αχελώου αποτελεί σύνθετο ζήτημα προστασίας και διαχείρισης νερών, προστασίας της φύσης και σημαντικών κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων που υπερβαίνουν τα όρια των Υδατικών Διαμερισμάτων.

Όπως είναι γνωστό, τα τελευταία 30 χρόνια το κύριο θέμα συζήτησης σχετικά με τη διαχείριση υδάτων - όχι μόνο στη Δυτική Στερεά Ελλάδα και στη Θεσσαλία-, αλλά σε εθνικό επίπεδο, είναι η μεταφορά νερού του Αχελώου προς τη Θεσσαλία και τα έργα που συνδέονται με αυτή. Κατά την εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας το συγκεκριμένο θέμα εξετάστηκε υπό το πλαίσιο που ορίζει η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά.

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΛΑΠ ΑΧΕΛΩΟΥ και ΛΑΠ ΠΗΝΕΙΟΥ

Σύμφωνα με τα παραδοτέα που συνθέτουν το Σχέδιο Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας προκύπτουν τα ακόλουθα **συνοπτικά συμπεράσματα για τις δύο διαχειριστικές λεκάνες Αχελώου και Πηνειού:**

A. Λεκάνη απορροής Αχελώου

- Τα υπόγεια υδατικά συστήματα δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα υπερεκμετάλλευσης, αφού δεν καταγράφεται άντληση μη ανανεώσιμων ποσοτήτων.
- Τα επιφανειακά υδάτινα σώματα δεν αντιμετωπίζουν επίσης προβλήματα υπερβολικής εκμετάλλευσης, παρόλο που η άρδευση γίνεται κατά κύριο λόγο με επιφανειακά νερά.
- Το ποτάμιο σύστημα του Αχελώου, ειδικά στο μέσο ρου, είναι ρυθμισμένο για λόγους παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας (Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος).
- Το σύστημα ποτάμιων, μεταβατικών και παράκτιων υδάτινων σωμάτων στον κάτω ρου – εκβολές του Αχελώου, αποτελεί ευρεία περιοχή εξαιρετικά σημαντική οικολογικά (σύμπλεγμα Natura, Ramsar).
- Το ίδιο σύστημα αποτελεί επίσης σημαντικό πλουτοπαραγωγικό πόρο, τόσο εκτατικής όσο και εντατικής ιχθυοκαλλιέργειας.

B. Λεκάνη Απορροής Πηνειού

- Σημαντικός αριθμός εκ των υπογείων υδατικών συστημάτων βρίσκεται σε καθεστώς έντονης υπερεκμετάλλευσης που έχει συμβάλει σε πολλές περιπτώσεις και στην ποιοτική υποβάθμισή τους.
- Πολλά επιφανειακά υδάτινα σώματα βρίσκονται επίσης σε καθεστώς υπερβολικής εκμετάλλευσης. Εκτιμήθηκε ότι, ενώ η μέση θερινή απόληψη από όλα τα επιφανειακά σώματα της λεκάνης είναι της τάξης των 260 hm³ ανά έτος, θα έπρεπε, προκειμένου να μην εμποδίζεται η επίτευξη καλής οικολογικής κατάστασης από τα ποτάμια σώματα, να μην υπερβαίνει έναν όγκο της τάξης των 160 hm³ ανά έτος. Δηλαδή, η συνολική θερινή υπεραπόληψη από τα επιφανειακά σώματα εκτιμήθηκε ότι είναι της τάξης των 100 hm³ ανά έτος.
- Η μέση ετήσια ποσότητα υπερεκμετάλλευσης από τους υπόγειους υδροφορείς εκτιμήθηκε, σε ετήσια βάση, περίπου στα 120-150 hm³. Η μείωση, σήμερα, των αντλήσεων κατά την ποσότητα αυτή των 120-150 hm³ ανά έτος θα σταθεροποιήσει θεωρητικώς την υπόγεια στάθμη στα σημερινά επίπεδα. Για να αρχίσουν να επανακάμπτουν σταδιακά οι υπόγειοι υδροφορείς απαιτείται περαιτέρω μείωση των αντλήσεων με συνολική μείωση περί τα 300 hm³ ανά έτος.
- Αθροιστικά, εκτιμάται ότι η ποσότητα υπογείων υδάτων που έχουν αφαιρεθεί από τα μόνιμα υπόγεια υδατικά αποθέματα της λεκάνης του Πηνειού από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έως σήμερα, με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα μετρήσεων στάθμης, ανέρχεται τουλάχιστον σε 3.000 hm³. Εκτιμήθηκε, ότι, εφόσον διακοπεί η παραπάνω υπεράντληση των 300 εκατ. m³ ανά έτος, θα απαιτηθούν 50-60, περίπου, έτη για την σταδιακή αναπλήρωση των αποθεμάτων.
- Με βάση τα παραπάνω, για την επίτευξη του στόχου της Οδηγίας που αφορά στην καλή οικολογική κατάσταση στα επιφανειακά και καλή ποσοτική κατάσταση στα υπόγεια σώματα, είναι απαραίτητη μία μείωση απολήψεων από τα επιφανειακά σώματα κατά τους θερινούς μήνες της τάξης των 100 hm³ ανά έτος και μία μείωση των αντλήσεων από τα υπόγεια κατά 300 hm³ ανά έτος. Οι ποσότητες αυτές συνυπολογίζονται με το έλλειμμα του υφιστάμενου ισοζυγίου προσφοράς - ζήτησης για την κάλυψη της αρδευτικής ζήτησης στη λεκάνη του Πηνειού το οποίο έχει εκτιμηθεί σε περίπου 65 hm³ ανά έτος. Εκτιμήθηκε ότι, εάν δεν ληφθεί κανένα άλλο μέτρο ποσοτικής διαχείρισης στη λεκάνη του Πηνειού, προκύπτει μέσο ετήσιο έλλειμμα ίσο με περίπου 465 hm³.

2. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Η κύρια διαφορά μεταξύ των δύο υδατικών διαμερισμάτων είναι η υφιστάμενη κατάσταση στο φυσικό περιβάλλον, το οποίο δεν εκτιμήθηκε σωστά στη μελέτη όσον αφορά την προστασία του αλλά και την αποτίμησή του. Εδώ βρίσκεται ένα από τα κυριότερα προβλήματα.
- **Οι υγρότοποι του Αχελώου χρειάζονται το νερό του. Η περιοχή της Δυτικής Ελλάδας πρέπει να ενταχθεί στις περιοχές με υψηλές περιβαλλοντικές απαιτήσεις** (μέγιστο αποδεκτό ποσοστό απόληψης επιφανειακής ροής για τη θερινή περίοδο ίσο με το 30% της διαθέσιμης ροής).
- **Η Δυτική Ελλάδα μπορεί να μην έχει τις ίδιες αρδευτικές ανάγκες με τη Θεσσαλία αλλά έχει πολύ μεγάλες περιβαλλοντικές. Το γεγονός ότι το 82% των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων της Δ. Ελλάδας βρίσκεται σε καλή οικολογική κατάσταση δεν είναι τυχαίο.** Βρίσκεται λόγω της διαθεσιμότητας υδατικών πόρων στην περιοχή. Σε περίπτωση έλλειψης τους το ποσοστό αυτό θα αλλάξει. Ήδη γίνεται μεγάλη συζήτηση για τη διαθέσιμη οικολογική παροχή και το χρόνο διαθεσιμότητάς της από τα φράγματα. Το πρόβλημα στην περιοχή είναι οι μικρές παροχές του ποταμού που επιτρέπουν τη διείσδυση της θάλασσας στον υδροφόρο. Αυτό είναι από τα πιο σημαντικά προβλήματα του δέλτα αλλά όχι το μοναδικό.
- **Πρέπει να γίνει ιδιαίτερα κατανοητό ότι το γλυκό νερό που πέφτει στη θάλασσα είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για πολλούς λόγους.** Μετά από την εποχή των μεγάλων φραγμάτων κατανοούμε πλέον τη σημασία των επιπτώσεων στα δέλτα των ποταμών, τους υγροτόπους, τις λιμνοθάλασσες, τις λουρονησίδες, την αλιεία κλπ. Αυτό σημαίνει ότι το νερό πρέπει να μείνει στο ποτάμι. Τα αποτελέσματα της κατασκευής των φραγμάτων υπήρξαν ιδιαίτερα αρνητικά για τους κατάντη υδροφορείς και τα οικοσυστήματα.
- **Το κόστος περιβαλλοντικής αποκατάστασης για το δέλτα και τις λιμνοθάλασσες Μεσολόγγι, Αιτωλικό είναι τεράστιο και δεν έχει καμία σχέση με αυτό που υπολογίστηκε.** Θα χρειαστούν οικονομικοί αλλά και υδατικοί πόροι για την αποκατάστασή του. Όλες οι επιπτώσεις που προαναφέρθηκαν από τη δημιουργία των φραγμάτων στον Αχελώο χρειάζονται τεχνικά έργα για να αποκατασταθούν που δεν κοστολογήθηκαν από το σχέδιο διαχείρισης. Χρειάζονται επίσης μεγαλύτερες παροχές στο ποτάμι γιατί η οικολογική παροχή δεν είναι αρκετή και η υφαλμύριση το αποδεικνύει. Το ποτάμι χρειάζεται το νερό όπως και όταν το στέλνει η φύση και όχι όταν το χρειάζεται η ΔΕΗ για να παράγει ενέργεια. Δεν αναφέρεται στη μελέτη καθόλου ο τρόπος διαχείρισης της οικολογικής παροχής ούτε και ο χρόνος διάθεσής της.
- **Υπάρχει πολύ σοβαρό πρόβλημα στα μεταβατικά νερά της Δ. Ελλάδας και η μελέτη δεν προσεγγίζει σωστά το θέμα.** Το πρόβλημα αφορά τον ευτροφισμό και την ανοξία των υδάτων και η αντιμετώπισή του θα χρειαστεί τόσο χρόνο όσο και η αποκατάσταση του υδροφόρου της Θεσσαλίας. Πιο συγκεκριμένα: Τα μεταβατικά νερά της Δυτικής Ελλάδας χρειάζονται καθαρά γλυκά νερά και όχι τα στραγγίσματα των αρδευτικών αντλιοστασίων. Το πρόβλημα του ευτροφισμού των μεταβατικών υδάτων είναι τόσο έντονο που οδηγεί στη δημιουργία ανοξικών συνθηκών και καταστροφή των οικοσυστημάτων. Συχνά είναι πλέον τα φαινόμενα αυτά στη λιμνοθάλασσα του Αιτωλικού αλλά και στον Αμβρακικό με το τελευταίο συμβάν της καταστροφής των ιχθυοκαλλιεργειών στον ανατολικό Αμβρακικό. Τα προβλήματα αυτά έχουν δημιουργηθεί γιατί δεν υπάρχει διαθεσιμότητα καθαρού γλυκού νερού, αλλά μόνο στραγγισμάτων.
- Αν λοιπόν δεν γίνει κατανοητό ότι η κατάσταση αυτή πρέπει να αλλάξει και για να αποκατασταθεί η οικολογική ποιότητα αυτών των περιοχών χρειάζεται καθαρό νερό από το ποτάμι, τότε δεν θα επιτευχθεί ποτέ ο στόχος της Οδηγίας 2000/60. **Δεν μπορεί το υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας να ζητά νερό από τον Αχελώο για να αποκαταστήσει τον υδροφόρο του, όταν η Δυτική Ελλάδα δεν έχει αρκετό νερό για να αποκαταστήσει τα εσωτερικά και μεταβατικά της ύδατα.**

3. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΛΑΠ ΠΗΝΕΙΟΥ

Ο κύριος μηχανισμός για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας είναι η εφαρμογή του **Προγράμματος Μέτρων** για την προστασία και αποκατάσταση των υδάτων, σύμφωνα με το Άρθρο 11 και το Παράρτημα VI της Οδηγίας (Άρθρο 12 και Παράρτημα VIII του Π.Δ. 51/2007). Το πρόγραμμα μέτρων, το οποίο διαμορφώνεται σε συνέχεια της εφαρμογής των προγενέστερων βημάτων - σταδίων της Οδηγίας, είναι το βασικό στοιχείο του Διαχειριστικού Σχεδίου και καθορίζει όλες τις απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να εφαρμοστούν κατά την εξαετή περίοδο διαχείρισης για να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Στο πλαίσιο των ΣΜΠΕ για το ΥΔ Θεσσαλίας και το ΥΔ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, εξετάστηκαν διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης, οι οποίες θα μπορούσαν να προταθούν αντί των προτεινόμενων μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης.

Πέραν των εναλλακτικών δυνατοτήτων που αφορούν κυρίως τον χαρακτήρα των προτεινόμενων μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης, εξετάστηκαν **τρεις (3) εναλλακτικές δυνατότητες που αφορούν στο ειδικό πρόβλημα επίτευξης των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ στα επιφανειακά και στα υπόγεια ΥΣ της λεκάνης του Πηνειού**. Οι τρεις αυτές εναλλακτικές δυνατότητες (Σενάρια) σχετίζονται με **δια-διαμερισματικές ρυθμίσεις μεταξύ των ΥΔ της Θεσσαλίας και της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας** και συγκεκριμένα σχετίζονται με το θέμα της **μεταφοράς νερών του άνω ρου του ποταμού Αχελώου από το ΥΔ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας προς το ΥΔ της Θεσσαλίας**.

Η μεταφορά νερών του Αχελώου αποτελεί σύνθετο ζήτημα προστασίας και διαχείρισης νερών, προστασίας της φύσης και σημαντικών κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων που υπερβαίνουν τα όρια των Υδατικών Διαμερισμάτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα υφιστάμενα ισοζύγια προσφοράς-ζήτησης στις διαχειριστικές λεκάνες του Αχελώου και του Πηνειού όσο και τα σενάρια εξέλιξης της γεωργίας για τα αντίστοιχα Υδατικά Διαμερίσματα, εξετάστηκαν εναλλακτικές προσεγγίσεις στη διαχείριση των νερών προκειμένου να αντιμετωπιστεί το έλλειμμα στη διαχειριστική λεκάνη του Πηνειού και να επιτευχθούν οι στόχοι της Οδηγίας. **Μία από τις εναλλακτικές αυτές προσεγγίσεις αποτελεί και η μεταφορά νερού από τον άνω ρου του π. Αχελώου**. Οι βασικές παράμετροι που συμμετέχουν στη διαφοροποίηση των διαχειριστικών σεναρίων είναι οι ακόλουθες:

- Μείωση της Αρδευτικής Κατανάλωσης ανά στρέμμα
- Υλοποίηση έργων ταμίευσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία
- Μεταφορά νερού από τον Αχελώο ή μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων

Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών με βάση τις κατευθύνσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και της εθνικής πολιτικής θεωρείται σταθερή εξωγενής παράμετρος.

Η συγκριτική αξιολόγηση των δυνητικών διαχειριστικών σεναρίων κατέδειξε τρία διαχειριστικά σενάρια για περαιτέρω συγκριτική αξιολόγηση, προκειμένου να υλοποιηθούν στο άμεσο μέλλον και να καλύψουν τις μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις των επιφανειακών και υπογείων σωμάτων στη λεκάνη του Πηνειού. Αυτά είναι:

Σενάριο Α:

Το σενάριο αυτό βασίζεται -->

1. σε μειωμένη αρδευτική κατανάλωση ανά στρέμμα στη Θεσσαλία ίση περίπου με 450

- m^3 /στρέμμα/έτος,
- στην ολοκλήρωση και υλοποίηση της κατασκευής των δρομολογημένων έργων ταμίευσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία και
 - στη μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων περίπου κατά περίπου 550.000 στρέμματα από τα σημερινά 2.500.000 στρέμματα, ώστε να επαρκεί η προσφορά νερού για να καλύψει τις μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις των σωμάτων, υπόγειων και επιφανειακών.

Σενάριο Β:

Το σενάριο αυτό βασίζεται -->

- σε μειωμένη αρδευτική κατανάλωση ανά στρέμμα ίση περίπου με $450 m^3$ /στρέμμα/έτος,
- στην ολοκλήρωση και υλοποίηση της κατασκευής των δρομολογημένων, αλλά και πρόσθετων έργων ταμίευσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία και
- στη μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων περίπου κατά περίπου 270.000 στρέμματα από τα σημερινά 2.500.000 στρέμματα, ώστε να επαρκεί η προσφορά νερού για να καλύψει τις μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις των σωμάτων, υπόγειων και επιφανειακών.

Σενάριο Γ:

Το σενάριο αυτό βασίζεται -->

- σε μειωμένη αρδευτική κατανάλωση ανά στρέμμα ίση περίπου με $450 m^3$ /στρέμμα/έτος,
- στην ολοκλήρωση της κατασκευής των δρομολογημένων έργων ταμίευσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία και
- στη μεταφορά νερού από τον Αχελώο ποσότητας ίσης με $250 hm^3$ ώστε να επαρκεί η προσφορά νερού στη λεκάνη του Πηνειού για να αρδεύσει επαρκώς τα σημερινά 2.500.000 στρέμματα και ταυτόχρονα να καλύψει τις μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις των σωμάτων, υπόγειων και επιφανειακών.

Τα προαναφερθέντα σενάρια διαμορφώθηκαν μετά από εκτενή ανάλυση κατά τη διαμόρφωση των Σχεδίων Διαχείρισης των ΥΔ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, καθώς και των κειμένων τεκμηρίωσης των Σχεδίων Διαχείρισης.

Βάσει συγκριτικής αξιολόγησης, έχοντας ως βάση αξιολόγησης κριτήρια περιβαλλοντικά, κοινωνικά, αναπτυξιακά και οικονομικά, των εναλλακτικών αυτών σεναρίων, τεκμηριώθηκε ότι το τελικά προτεινόμενο Σχέδιο, που περιλαμβάνει και την εκτροπή ποσότητας νερού από τον Αχελώο στη ΛΑΠ του Πηνειού, και για τα δυο ΥΔ Θεσσαλίας και Δυτικής Στερεάς αποτελούν την βέλτιστη περιβαλλοντικά λύση!!!

Στο Σχέδιο Διαχείριση ΛΑΠ Πηνειού αλλά και Αχελώου προκρίνεται το Γ' Σενάριο μέσω του Συμπληρωματικού Μέτρου WD08S390: Ομάδα Μέτρων αντιμετώπισης του ελλειμματικού ισοζυγίου των επιφανειακών και υπόγειων σωμάτων της ΛΑΠ Πηνειού

4. ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Τα σχόλια αφορούν κυρίως τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την ειδική ομάδα μέτρων για επίτευξη της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) στα επιφανειακά και υπόγεια νερά της λεκάνης απορροής του Πηνειού Θεσσαλίας. Οι λόγοι για τους οποίους έγινε αυτή η επιλογή

είναι δύο. Πρώτον διότι η ΣΜΠΕ ξεχωρίζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από αυτή την ομάδα μέτρων και δεύτερον γιατί οι επιπτώσεις από την εκτροπή είναι οι σημαντικότερες στο υδατικό διαμέρισμα.

- 1. Το γεγονός ότι η ΣΜΠΕ της ΛΑΠ Αχελώου διαχωρίζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εκτροπής του Αχελώου από τις υπόλοιπες επιπτώσεις του διαχειριστικού σχεδίου είναι ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα.** Εφόσον η εκτροπή είναι κομμάτι του διαχειριστικού σχεδίου, οι επιπτώσεις της θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνονται στις επιπτώσεις του διαχειριστικού και να μην ξεχωρίζουν. Στο παρελθόν και άλλοι μελετητές προσπάθησαν αυτή την τακτική και απέτυχαν να στηρίξουν τις μελέτες τους.
- 2. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αναφέρονται στην εκτροπή αφορούν και το διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς και της Θεσσαλίας. Με τον τρόπο αυτό οι μελετητές καταφέρνουν να εμφανίσουν μόνο θετικές επιπτώσεις για αυτό το σχέδιο χρησιμοποιώντας το διαμέρισμα της Θεσσαλίας(!!!).** Αυτό δεν πρέπει να συμβαίνει και πρέπει οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις να είναι ξεκάθαρες για κάθε υδατικό διαμέρισμα. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε δεν εμφανίζονται καθόλου οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εκτροπή.
- 3. Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ της ΛΑΠ Αχελώου η υλοποίηση του σχεδίου δεν πρόκειται να επηρεάσει το μικροκλίμα της περιοχής μελέτης της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.** Ο λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό είναι το γεγονός ότι το φράγμα της Συκιάς δεν συμπεριλαμβάνεται στα έργα της εκτροπής. Το ερώτημα λοιπόν είναι αν το φράγμα της Συκιάς είναι ή όχι έργο της εκτροπής και αν η εκτροπή μπορεί να λειτουργήσει χωρίς αυτό. Το φράγμα της Συκιάς προκαλεί πολύ σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στο υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στη ΣΜΠΕ. Το φράγμα της Συκιάς θα έπρεπε να συμπεριληφθεί στα έργα της εκτροπής και να συνυπολογιστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την κατασκευή του.
- 4. Οι επιπτώσεις στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον είναι επίσης πολύ σοβαρές και δεν συμπεριλαμβάνονται στη ΣΜΠΕ για το ΥΔ Δυτική Στερεά Ελλάδα.** Οι μελετητές θεωρούν ότι η υλοποίηση του σχεδίου δεν πρόκειται να επηρεάσει την ποιότητα του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος. Αυτό είναι αναληθές και οι λόγοι είναι οι εξής: Σύμφωνα με τη μελέτη, η ΔΕΗ θα χάσει 11 εκατομύρια ευρώ ετησίως από την εκτροπή του νερού στη Θεσσαλία, λόγω του ότι το νερό αυτό δεν θα χρησιμοποιηθεί από τα φράγματα κατάντι της Συκιάς (Συκιά, Κρεμαστά, Καστράκι, Στράτος I, II). Το ποσό της ενέργειας που θα χαθεί ανέρχεται σε περίπου 149 GWh/έτος. Πέραν του κόστους αυτού, αρνητική επίπτωση αποτελεί και το ότι η απολεσθείσα παραγόμενη ενέργεια από τα Η/Υ έργα θα πρέπει να παραχθεί από ηλεκτροπαραγωγικούς σταθμούς που χρησιμοποιούν συμβατικά καύσιμα, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι ποσότητες των ατμοσφαιρικών ρύπων στο περιβάλλον. Οπότε ουσιαστικά αυξάνονται και η ατμοσφαιρική ρύπανση και η κατανάλωση ενέργειας με συμβατικά καύσιμα, κάτι το οποίο δεν αναφέρεται στο ερωτηματολόγιο της ΣΜΠΕ για την εκτροπή. Φυσικά η ΔΕΗ δεν αναφέρει τίποτα για το θέμα διότι το κόστος από τη ρύπανση θα το πάρει από τους καταναλωτές μέσω των οικιακών τιμολογίων αλλά και από την αύξηση στην κοστολόγηση του αρδευτικού νερού που θα διατεθεί στην Θεσσαλία. Το ερώτημα λοιπόν είναι, γιατί δεν συμπεριλαμβάνονται τόσο σημαντικές επιπτώσεις στην ατμοσφαιρική ρύπανση του ερωτηματολογίου.
- 5. Εφόσον το φράγμα της Συκιάς δεν συμπεριλαμβάνεται στα έργα της εκτροπής οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από το Σχέδιο διαχείρισης δεν επηρεάζουν ούτε τη μορφολογία του εδάφους ούτε το τοπίο.** Αναρωτιέται όμως ο αναγνώστης πως είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα τέτοιο φράγμα και να μην συμπεριλαμβάνεται στα έργα της εκτροπής. Εάν αυτό συνέβαινε, όπως είναι το λογικό, θα υπήρχαν πολύ σοβαρές επιπτώσεις και στο ανάγλυφο πολύ σημαντικών εκτάσεων αλλά και στην αντιληπτικότητα περιοχών με φυσικό κάλλος. Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να συμπεριληφθεί το φράγμα της Συκιάς στα έργα της εκτροπής.
- 6. Η θεώρηση της ΣΜΠΕ που εξετάζει το ΥΔ της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, ότι η εκτροπή του Αχελώου πρόκειται να προκαλέσει θετικές επιπτώσεις στα ύδατα**

της περιοχής, πρέπει να είναι παγκόσμια πρωτοτυπία. Σύμφωνα με τη μελέτη, η εκτροπή θα επιφέρει βελτίωση στην ποσοτική κατάσταση των υπογείων υδάτων και στην ποσοτική κατάσταση των επιφανειακών υδάτων, αλλά του διπλανού υδατικού διαμερίσματος. **Πρόκειται ποτέ η εκτροπή 250 εκ. κυβικών νερού ετησίως να βελτιώσει την ποσοτική κατάσταση των υδάτων του διαμερίσματος της Δυτικής Στερεάς Ελλάδος;** Προφανώς οι μελετητές ξεχνούν ότι οι επιπτώσεις αφορούν το διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας. Είναι αδιανόητο να γράφεται ότι η εκτροπή θα επιφέρει βελτίωση στην ποσότητα των υδάτων της Δυτικής Ελλάδας. Οι επιπτώσεις που έχουν κατατεθεί αφορούν τη Δυτική Ελλάδα και το ερωτηματολόγιο πρέπει να συμπληρωθεί ανάλογα. **Αν η εκτροπή του Αχελώου επιφέρει βελτίωση στα ύδατα κάποιας περιοχής, αυτή είναι αποκλειστικά και μόνο της Θεσσαλίας και αυτό πρέπει να είναι ξεκάθαρο. Στη Δυτική Στερεά μόνο σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα θα προκαλέσει.**

7. Η ΣΜΠΕ της ΛΑΠ Αχελώου συνεχίζεται με καλύτερες προτάσεις αναφέροντας ότι η εκτροπή θα επιφέρει βελτίωση και στην ποιότητα των υδάτων επιφανειακών και υπόγειων. Η συγκεκριμένη μελέτη θα ανατρέψει κάθε περιβαλλοντικό εγχειρίδιο. Θα είναι η πρώτη που θα τεκμηριώσει ότι η μεταφορά νερού από μια υδρολογική λεκάνη σε μια άλλη θα βελτιώσει την ποιότητα του νερού της πρώτης. Προφανώς οι μελετητές εννοούν ότι θα βελτιωθεί η ποιότητα του νερού στη Θεσσαλία, αλλά το έγγραψαν στη ΣΜΠΕ για τη Δυτική Ελλάδα. Αν είναι δυνατόν να ισχυρίζεται κάποιος ότι η εκτροπή ενός ποταμού θα επιφέρει βελτιώσεις στο πρόβλημα της υφαλμύρισης του δέλτα. Αναρωτιέται λοιπόν κανείς πως είναι δυνατόν να εγκριθούν περιβαλλοντικοί όροι από μια τέτοια προσέγγιση;
8. Όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, η ΣΜΠΕ της ΛΑΠ Αχελώου εμφανίζει μηδαμινές επιπτώσεις και στη μεταβολή της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών, και στη συνοχή των οικοτόπων και στον αριθμό και πληθυσμό των σημαντικών ειδών και στον αριθμό και πληθυσμό των βιοτόπων και στο συνολικό αριθμό ειδών. Τα ίδια ισχύουν και για τα απειλούμενα ή ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας. Οι μελετητές στο σημείο αυτό ισχυρίζονται ότι λόγω του ότι η παροχή του ποταμού ρυθμίζεται ουσιαστικά από τα φράγματα, ιδιαίτερα των Κρεμαστών, δεν θα επέλθουν αλλαγές στις μηνιαίες παροχές του Αχελώου κατάντη των φραγμάτων. Θα πρέπει όμως να θυμηθούν ότι **δεν υπάρχει ούτε ένα παράδειγμα στη διεθνή βιβλιογραφία που ένα φράγμα ή μια εκτροπή δεν δημιούργησε προβλήματα στη βιοποικιλότητα.** Δεν είναι λοιπόν δυνατόν να ισχυρίζονται κάτι τέτοιο, γιατί η ιστορία και η επιστήμη έχει δείξει το ακριβώς αντίθετο.
9. Ένα από τα κυριότερα σημεία της μελέτης της ΣΜΠΕ που αφορά τη ΛΑΠ Αχελώου είναι το σημείο που οι μελετητές ισχυρίζονται ότι η υλοποίηση του σχεδίου θα επηρεάσει θετικά την απασχόληση, το εισόδημα και τις παραγωγικές δραστηριότητες της περιοχής μελέτης. Φυσικά και πάλι αναφέρονταν στη Θεσσαλία λέγοντας ότι επειδή δεν θα μετατραπούν οι καλλιέργειες σε ξηρικές δεν θα οδηγηθούν σε μείωση της απασχόλησης και απώλεια εισοδήματος. Θα πρέπει λοιπόν πάλι να θυμηθούν οι μελετητές ότι άλλες οι επιπτώσεις στο ένα υδατικό διαμέρισμα και άλλες στο άλλο. Στο διαμέρισμα της Δυτικής Στερεάς, στο οποίο και αναφέρονται, κάθε άλλο παρά βελτίωση θα επιφέρει η μεταφορά νερού στη Θεσσαλία.
10. Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ το πακέτο μέτρων της εκτροπής περιλαμβάνει τα εξής έργα: ολοκλήρωση μεταφοράς νερού από τον Αχελώο (σήραγγα και χαμηλό φράγμα στο Μουζάκι) κόστους 80 εκ. ευρώ και κατασκευή σύγχρονων δικτύων άρδευσης προς αντικατάσταση των γεωτρήσεων κόστους 151 εκ. ευρώ. Η προσέγγιση αυτή είναι καινούρια στο διαχειριστικό σχέδιο μιας και στο προσχέδιο υπήρχαν τα έργα στο υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας αλλά δεν υπήρχε το κόστος κατασκευής των νέων αρδευτικών. Απ' ότι τελικά διαφαίνεται αυτό το έργο εκτός από περιβαλλοντικά καταστροφικό είναι και οικονομικά. Γιατί στην Δυτική Ελλάδα δεν δίνονται αυτά τα χρήματα για να κατασκευάσει σύγχρονα αρδευτικά και να εκμεταλλευτεί η ίδια το νερό της;

- 11. Το 100% των μεταβατικών υδάτων της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας έχει χαρακτηριστεί από οικολογική ποιότητα κατώτερης της μέτριας. Πως είναι δυνατόν να έχουμε τέτοιες αποδείξεις για την ποσότητα και ποιότητα του νερού της περιοχής και να προτείνουν εκτροπή του καθαρού νερού του Αχελώου στη Θεσσαλία. Το νερό του Αχελώου είναι απαραίτητο για τα μεταβατικά νερά της Δυτικής Ελλάδας ώστε να βελτιώσει την ποιότητά τους.**
- 12.** Στο διαχειριστικό σχέδιο θα έπρεπε να προβλεφθεί η μεταφορά των στραγγιστικών αντλιοστασίων από τη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού στον Πατραϊκό και μεταφορά καθαρού νερού από το ποτάμι στη λιμνοθάλασσα. Μόνο με τέτοιες ενέργειες θα βελτιωθεί η ποιότητα των μεταβατικών υδάτων της Δυτικής Στερεάς, δηλαδή με καθαρό νερό από τον Αχελώο του οποίου τα νερά είναι πολύτιμα για την περιοχή.
- 13.** Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ της ΛΑΠ Αχελώου η μεταφορά υδάτων που προβλέπεται μέσω της εκτροπής αναλογεί στο 17% του μέσου ετήσιου όγκου απορροής στο ύψος του Φράγματος Συκιάς, ενώ στην θέση Στράτος αυτή ανέρχεται στο 6,5%. Το σύστημα Κρεμαστά, Καστράκι και Στράτος (I και II) ταμιεύουν περίπου 2,8 δισεκατομμύρια κ.μ. σε μέση υπερετήσια φυσικοποιημένη παροχή εκβολής περίπου 4,2 δισεκατομμυρίων κ.μ. Από αυτά σύμφωνα με στοιχεία της ΔΕΗ διατίθενται κατά τη θερινή περίοδο κατάντη του Στράτου για λόγους αρδευτικούς, τήρησης της οικολογικής παροχής και παραγωγής ενέργειας περίπου 1-1,2 δισεκατομμύρια κ.μ. Να εξειδικεύσουν οι μελετητές πόσο νερό από τον όγκο αυτό αντιστοιχεί στην άρδευση, πόσο στην παραγωγή ενέργειας και πόσο είναι η οικολογική παροχή. Δυστυχώς στην πραγματικότητα οικολογική παροχή δεν υπάρχει. Αυτό που υπάρχει είναι μόνο ενέργεια και άρδευση.
- 14.** Θα πρέπει οι μελετητές να τοποθετηθούν σαφώς στο πρόβλημα υφαλμύρισης του Δέλτα του Αχελώου. Που κατά τη γνώμη τους οφείλεται και πως θα λυθεί;
- 15.** Ένα από τα σημαντικότερα ερωτήματα που τίθενται είναι ο τρόπος υπολογισμού της αρδευτικής ζήτησης και των απωλειών στο δίκτυο. Από τη μελέτη των δύο υδατικών διαμερισμάτων γίνεται φανερό ότι δεν χρησιμοποιείται η ίδια μεθοδολογία για τα δύο υδατικά διαμερίσματα. Ιδιαίτερα μάλιστα στο κομμάτι των απωλειών στο δίκτυο άρδευσης για τον υπολογισμό στη Δυτική Ελλάδα χρησιμοποιείται γενικά το ποσοστό 20% ενώ για τη Θεσσαλία χρησιμοποιείται διαφορετικός πιο λεπτομερής τρόπος. Το αποτέλεσμα είναι να υποεκτιμώνται οι απώλειες στη Δυτική Ελλάδα. Το ερώτημα που τίθεται λοιπόν είναι γιατί δεν χρησιμοποιείται η ίδια μεθοδολογία; Μήπως η Δυτική Ελλάδα έχει ποιο σύγχρονο δίκτυο; Αντιθέτως η Δυτική Ελλάδα έχει πολύ παλιότερο δίκτυο.
- 16. Πόσο πιθανό είναι να ανακάμψει ο υδροφόρος ορίζοντας της ΛΑΠ Πηνειού μετά από την τεράστια γεωμορφολογική αλλοίωση που έχει υποστεί; Μήπως θα έπρεπε να συζητάμε για μικρότερο έλλειμμα έχοντας πλέον έναν μικρότερο υδροφόρο;** Σύμφωνα με τις πρόσφατες μελέτες που και το σχέδιο αναφέρει ο υδροφόρος της Θεσσαλίας έχει υποστεί μεγάλη καθίζηση λόγω της πτώσης στάθμης του νερού. Αυτό που συνέβη δηλαδή είναι ότι ο όγκος που περιείχε το νερό στα διάκενα του πετρώματος, λόγω του υπερκείμενου βάρους, μειώθηκε και ο όγκος αυτός συρρικνώθηκε. Όπως είναι φυσικό ο όγκος που αρχικά είχε διαθέσιμο το νερό για να καλύψει τώρα πια δεν υπάρχει. Άρα δεν πρέπει να θεωρείται ότι ο όγκος του υδροφόρου είναι ο ίδιος πριν και μετά την καθίζηση, γιατί τα διάκενα έχουν μικρότερο όγκο. Ο όγκος λοιπόν του νερού που θεωρούμε ότι θα αναπληρώσει τα διάκενα στον υδροφόρο, πρέπει να είναι μικρότερος κατά τον όγκο της καθίζησης που υπέστη ο υδροφόρος. Το ερώτημα που τίθεται λοιπόν είναι γιατί δεν αναθεωρείται ο όγκος αναπλήρωσης του υδροφόρου;
- 17.** Πως μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω μια περιοχή βασιζόμενη στην υποβάθμιση μιας άλλης; Το σενάριο αυτό δεν θα έπρεπε να εξετάζεται καθόλου. Εφόσον το υδατικό διαμέρισμα έχει αρνητικό ισοζύγιο κατά 400 hm³ πως είναι δυνατόν να εξετάζεται η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων;
- 18. Οι δηλωμένες αρδευόμενες εκτάσεις είναι οι πραγματικές;** Αναφέρεται ότι η συνολική ζήτηση νερού για άρδευση ήταν 1.743 hm³/έτος και η διαφορά στη ζήτηση το

2007 ήταν 600 hm³/έτος λιγότερο, όταν από τον Αχελώο προβλέπεται να ληφθούν 250 hm³/έτος. **Μπορούμε να θεωρήσουμε αξιόπιστα τα δεδομένα της ζήτησης που αφορούν επιδοτήσεις;** Ειδικά για την άρδευση, που είναι και ο συντριπτικά μεγαλύτερος καταναλωτής νερού στη Θεσσαλία, οι απαιτούμενες ποσότητες νερού εκτιμήθηκαν σε επίπεδο Δήμου με την εφαρμογή της ΚΥΑ Φ.16/6631/2.6.1989 (ΦΕΚ.Β.428) στις αρδευόμενες εκτάσεις ανά καλλιέργεια, όπως προκύπτουν από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (ΕΣΥΕ) του έτους 2007. Η ετήσια ζήτηση για το σύνολο των δηλωμένων εκτάσεων οι οποίες είναι αρδεύσιμες είναι 1.743 hm³. Η ποσότητα αυτή αποτελεί και άνω όριο στην αρδευτική ζήτηση. Η ζήτηση για τις εκτάσεις και καλλιέργειες που δηλώθηκαν το 2007 ότι πράγματι αρδεύτηκαν, ήταν 1.114 hm³. Η ποσότητα αυτή είναι μειωμένη κατά ήταν 600 hm³/έτος, αντικατοπτρίζοντας τη μείωση των εκτάσεων που αρδεύονται. Στις κατά μήνα και συνολικά προσδιορισθείσες ποσότητες αρδευτικού νερού προστέθηκαν και οι απώλειες νερού του δικτύου μεταφοράς και της μεθόδου εφαρμογής του αρδευτικού νερού. Οι διαφορές στους υπολογισμούς είναι μεγάλες και πολύ μικρές αλλαγές των αρχικών υποθέσεων οδηγούν σε τεράστιες μεταβολές της ετήσιας ζήτησης. Μήπως λοιπόν πρέπει να βρεθεί ένας πιο αντικειμενικός τρόπος υπολογισμού των αρδευόμενων εκτάσεων;

19. Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις της Δ. Ελλάδας είναι όμοιες με της Θεσσαλίας; Γιατί εξετάζονται με το ίδιο σενάριο (μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις 50% της απορροής); Η επίτευξη της αειφορικής εκμετάλλευσης των επιφανειακών σωμάτων επιβάλλει τον προσδιορισμό ανώτερων αποδεκτών τιμών σε περιβαλλοντικές απαιτήσεις από τα σώματα αυτά. Στη μελέτη εξετάζονται δύο επίπεδα περιβαλλοντικών απαιτήσεων για τα επιφανειακά σώματα: (α) Μέσες Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις όπου το μέγιστο αποδεκτό ποσοστό απόληψης επιφανειακής ροής για τη θερινή περίοδο είναι ίσο με το 50 % της διαθέσιμης ροής. (β) Υψηλές Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις όπου το μέγιστο αποδεκτό ποσοστό απόληψης επιφανειακής ροής για την θερινή περίοδο είναι ίσο με το 30 % της διαθέσιμης ροής. Πως είναι δυνατόν να θεωρούμε ότι οι περιβαλλοντικές ανάγκες της Δυτικής Ελλάδας είναι ίδιες με της Θεσσαλίας; Μήπως με τη λογική αυτή καταστρέψουμε μια εξαιρετικά σημαντική οικολογικά περιοχή για να αποκαταστήσουμε μια άλλη; Είναι μια πολύ επικίνδυνη προσέγγιση που χρειάζεται αλλαγή. Το υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής Ελλάδας πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει υψηλές περιβαλλοντικές ανάγκες σε αντίθεση με το Υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας το οποίο έχει μέσες περιβαλλοντικές απαιτήσεις.
20. **Γιατί η γεωργική ανάπτυξη στη Δυτική Ελλάδα αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται στη Θεσσαλία;** Η Δ. Ελλάδα έχει μεγάλα περιθώρια γεωργικής ανάπτυξης και μάλιστα με ίδιους υδατικούς πόρους. Γιατί χαρακτηρίζεται το σενάριο ανάπτυξης της Δ. Ελλάδας ως μη ρεαλιστικό;
21. **Γιατί ένα από τα διοικητικά μέτρα δεν είναι και η επιδότηση των ξηρικών καλλιεργειών;** Στη Θεσσαλία για πολλά χρόνια επιδοτούνταν οι αρδευόμενες καλλιέργειες με αποτέλεσμα τη τωρινή κατάσταση των υδατικών πόρων της περιοχής. Αν σήμερα που υπάρχει τόσο έντονο πρόβλημα νερού επιδοτηθούν καλλιέργειες που χρειάζονται ελάχιστο ή καθόλου νερό θα βελτιώνονταν πάρα πολύ η κατάσταση. Η ζήτηση θα μειωνόταν κατακόρυφα και δεν θα υπήρχε θέμα μεταφοράς νερού από τον Αχελώο. Ακόμα και αν δεν είναι επιθυμητό να εφαρμοστεί το μέτρο γενικότερα ως εφαρμοστεί μόνο για τις 270.000 στρέμματα που προτείνεται από τη μελέτη να γίνουν ξηρικά. Σήμερα εξάλλου επιδοτούνται πολύ μεγαλύτερες περιοχές, επιδεινώνοντας την κατάσταση.
22. Τα δρομολογημένα υπό κατασκευή έργα ταμίευσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία που λήφθηκαν υπόψη στα σενάρια του σχεδίου είναι: Έργα μεταφοράς και διανομής νερού λίμνης Κάρλας, Φράγμα Αγιονερίου, Φράγμα Ληθαίου, Έργα ταμίευσης χειμερινών απορροών τοπικής σημασίας (Ναρθάκι, Δελέρια, Κακλιτζόρεμα). Τα έργα αυτά δίνουν ένα σύνολο ασφαλούς ετήσιας απόληψης ίσο με **60 hm³(σελ 265 της μελέτης)**. Επιπλέον εάν αυτά τα έργα συνδυαστούν με το Πακέτο Μέτρων – Σενάριο χωρίς μεταφορά νερού από Αχελώο Γ1Υ2Α0Π1 όπως περιγράφονται στον πίνακα του

Παραρτήματος Ι σελ. 68-69, όπου υπολογίζεται συνολική απώληση από χειμερινές απορροές ίση με **148 hm³**, οδηγούν σε μία συνολική ετήσια εξοικονόμηση χειμερινών απορροών ίση με **~208 hm³**. Συνεπώς η μελέτη και δρομολόγηση νέων επιπλέον έργων ταμείωσης χειμερινών απορροών στη Θεσσαλία πέραν των προηγούμενων είναι δυνατόν να καλύψει ακόμα μεγαλύτερο μέρος του υδατικού ελλείμματος από ότι η εκτροπή μέρους των νερών του Αχελώου!!!

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Η εκτροπή του Αχελώου από τη Νότια Πίνδο προς τη Θεσσαλική πεδιάδα σχεδιάστηκε αποκλειστικά για αρδευτικούς λόγους, και είναι ένα τεχνικά περίπλοκο εγχείρημα άγνωστου μέχρι στιγμής συνολικού κόστους. Αποτελείται κυρίως από τα εξής μεγάλα έργα:

- **Φράγμα Μεσοχώρας** και ταμιευτήρας: Ύψος 150 μ., το μεγαλύτερο φράγμα της Ευρώπης, έχει ήδη ολοκληρωθεί εδώ και χρόνια αλλά η λειτουργία του έχει «κολλήσει» στις απαλλοτριώσεις των κατακλυζόμενων περιουσιών.
- **Σήραγγα Μεσοχώρας - Γλύστρας**: Μήκος 7,5 χλμ. Έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.
- **ΥΗΣ Γλύστρας**: Δυνατότητα συνολικής παραγωγής ενέργειας 308 GWh.
- **Φράγμα Συκιάς και ταμιευτήρας**: Το βασικό έργο της εκτροπής θα έχει ύψος 150 μ. Δεν έχει ολοκληρωθεί λόγω της έκδοσης τεσσάρων ακυρωτικών αποφάσεων από το ΣΤΕ.
- **ΥΗΣ Συκιάς**: Θα έχει δυνατότητα συνολικής παραγωγής ενέργειας 207 GWh.
- **Σήραγγα εκτροπής** (Συκιά - Μουζάκι): Μήκος 17,4 χλμ. Θα διαπερνάει την οροσειρά Πίνδου.
- **Συγκρότημα Μουζακίου - Μαυροματίου** και αναρρυθμιστικός ταμιευτήρας: Ύψος φράγματος Μουζακίου 25-55 μ., συνολικός όγκος δεξαμενής 7,7 εκ. μ3, ισχύς ΥΗΣ 264 MW.

Όπως έχει αποδειχθεί από δεκάδες μελέτες έγκυρων επιστημόνων, η εκτροπή του Αχελώου αποτελεί ένα οικονομικό, περιβαλλοντικό, κοινωνικό και πολιτιστικό έγκλημα. Το πραγματικό υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας δεν είναι η ανεπάρκεια νερού, αλλά η μνημειώδης κακοδιαχείρισή του που σταθερά ενθαρρύνεται από καταστροφικές πολιτικές επιλογές των τελευταίων δεκαετιών. **Η εκτροπή του Αχελώου όχι απλώς δε θα επιλύσει το πρόβλημα, αλλά θα το επιτείνει, δίνοντας την ψευδή εικόνα της ύπαρξης ανεξάντλητων υδάτινων πόρων και υποστηρίζοντας πρακτικές κατασπατάλησής τους.**

Η «βάφτιση» από το Σχέδιο Διαχείριση της ΛΑΠ του Πηνειού της εκτροπής του Αχελώου σε «έργο προστασίας περιβάλλοντος» αποτελεί τραγέλαφο. **Κανένα περιβαλλοντικό έγκλημα, όπως η επί δεκαετίες υποβάθμιση του υδάτινου περιβάλλοντος της Θεσσαλίας από την εντατική γεωργία, δεν μπορεί να διορθωθεί με ένα άλλο περιβαλλοντικό έγκλημα.**

Η διάθεση προς τη Θεσσαλία επιπλέον όγκου νερού από τον Αχελώο όχι απλώς δεν πρόκειται να «καθαρίσει» τον θανάσιμα ρυπασμένο Πηνειό ή να εμπλουτίσει τον ξερό υδροφόρο ορίζοντα, αλλά αντίθετα θα δώσει τη στρεβλή εικόνα στους παραπληροφορημένους Θεσσαλούς αγρότες ότι το νερό είναι φυσικός πόρος εν αφθονία. Τα προβλήματα του Θεσσαλικού κάμπου πρέπει να αντιμετωπισθούν εν τη γενέσει τους και όχι με περιβαλλοντικά καταστροφικά ημίμετρα.

Από το 1994 μέχρι σήμερα οι διάφορες υπουργικές αποφάσεις χωροθέτησης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων εκτροπής έχουν ακυρωθεί από το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της χώρας, το Συμβούλιο της Επικρατείας. Οι προσφυγές τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων έχουν επανειλημμένα δικαιωθεί δικαστικά, καθώς τα έργα εκτροπής χαρακτηρίζονται από ελλιπέστατες μελέτες, σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και παραβάσεις της εθνικής και Κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Από τη στιγμή που οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στη λεκάνη απορροής του Αχελώου είναι ορατές δια

γυμνού οφθαλμού και άρα η εκτροπή υπονομεύει την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας εκεί, δεν έχει γίνει καμία ολοκληρωμένη προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος της Θεσσαλίας στη ρίζα του και με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και οικονομικά σύμφωρο, η τροπολογία παραβιάζει τουλάχιστον το άρθρο 4.

Το Σχέδιο Διαχείρισης των νερών αποτελεί μία κοινωνική συμφωνία για την αειφορική διαχείριση του κοινού πόρου. Είναι ένα θεσμικό κείμενο και άρα έχει χαρακτήρα δεσμευτικού πλαισίου για κάθε δραστηριότητα που έχει σχέση άμεσα ή έμμεσα με το νερό στο υδατικό διαμέρισμα. Αποτελεί σημείο αναφοράς για άλλα διαχειριστικά σχέδια και διαφορετικά επίπεδα χωροταξικού σχεδιασμού στις λεκάνες απορροής που αφορά.

Είναι πράγματι γεγονός ότι η μέχρι σήμερα αντίληψη για το «δικαίωμα πάνω στο νερό» ήταν τελείως ανθρωποκεντρική. Οι υδατικοί πόροι ήταν προορισμένοι να καλύψουν πριν από όλα τις ανάγκες ενός εξαιρετικά υδροβόρου παραγωγικού και καταναλωτικού συστήματος, με ελάχιστη ή καθόλου μέριμνα για το φυσικό περιβάλλον. **Και καθώς η ζήτηση του νερού προχωρά με ρυθμούς τριπλάσιους από την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, είναι προφανές ότι τα φυσικά οικοσυστήματα θυσιάζονται στο βωμό μιας από πολλούς αμφισβητούμενης και κοινωνικά άδικης ανάπτυξης.**

Για όλους αυτούς τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω αλλά και για λόγους αναπτυξιακούς **εισηγούμαστε ΑΡΝΗΤΙΚΑ** επί:

A. Της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του σχεδίου: «Σχέδιο διαχείρισης της περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (υδατικό διαμέρισμα) ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ».

B. Της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του σχεδίου: «Σχέδιο διαχείρισης της περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (υδατικό διαμέρισμα) ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ».

Το Περιφερειακό Συμβούλιο αφού άκουσε τον εισηγητή, τον Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας, τον πρόεδρο και τους λοιπούς ομιλητές που ανέπτυξαν τις απόψεις τους επί του ανωτέρω κι έλαβε υπόψη του τα υπ. αριθ. 203752/11-12-2012 και 203828/13-12-2012 έγγραφα του ΥΠΕΚΑ/ΕΥΠΕ, κατόπιν διαλογικής συζήτησης

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ κατά πλειοψηφία

Γνωμοδοτεί αρνητικά για τις Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των σχεδίων:

α) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Θεσσαλίας».

β) «Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Υδατικό Διαμέρισμα) Δυτικής Στερεάς Ελλάδας», για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος & Υποδομών κ. Νικολάου Υφαντή στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Κατά της απόφασης αυτής ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση Δυτικής Ελλάδας» κ.κ. Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Καραπάνος Γεώργιος και Σολτάτος Γεώργιος, ο Επικεφαλής της Παράταξης «Αριστερή Παρέμβαση-Αντικαπιταλιστική Κίνηση Δυτ. Ελλάδας» κ. Δεσύλλας Δημήτριος και ο Περιφερειακός Σύμβουλος κ. Φεσσιάν Γεράσιμος.

Λευκό ψήφισε ο Επικεφαλής της Παράταξης «Αντίσταση Πολιτών Δυτ. Ελλάδας» κ. Λύχρος Ιωάννης.

Το παρόν Πρακτικό αφού συντάχθηκε, διαβάστηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως ακολούθως :

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΠΙΕΤΑΣ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΤΑ ΜΕΛΗ